

**BESLUIT van GS van Utrecht**

DATUM	16 december 2021	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2021-1659	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	823BB9A5	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	15 september 2021	FAX	030-2583139
UW NUMMER	-	E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	1: Voorschriften 2: Kaart plangebied 3: Kaart aangetroffen verblijfplaatsen 4: Voorgestelde maatregelen 5: Aanvullende voorgestelde maatregelen	ONDERWERP	Wnb ontheffing Soortenbescherming ruimtelijke ingrepen Haifadreef 2 t/m 232, Sint Eustatiusdreef 2 t/m 240, Sint Maartendreef 2 t/m 160 Utrecht

Op 15 september 2021 hebben wij uw aanvraag ontvangen. U heeft ontheffing aangevraagd in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna: wet), onderdeel soortenbescherming. De aanvraag is ingediend door Eco Reest B.V. namens Hemubo Bouw B.V. (hierna: initiatiefnemer), voor de locatie Haifadreef 2 t/m 232, Sint Eustatiusdreef 2 t/m 240, Sint Maartendreef 2 t/m 160 Utrecht (hierna: plangebied) en is bij ons geregistreerd onder zaakkenmerk Z-WNB-RI-REG-2021-1659.

I. Besluit

Wij besluiten op grond van het bepaalde in de wet en het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017¹ ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste lid, tweede lid en vierde lid van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden en/of vangen, opzettelijk verstoren en beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis voor de periode vanaf de verzenddatum van dit besluit tot en met 30 september 2023.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op drie flatgebouwen gelegen in het noorden van Utrecht in de wijk Overvecht aan de Haifadreef, Sint Eustatiusdreef en Sint Maartendreef. Het plangebied bestaat volledig uit bebouwing en verharde terreinen (hoofdzakelijk parkeerplaatsen). Ten westen van de Haifadreef ligt een plantsoen met enkele bomen en een speelterrein. Aan de oostzijde van de Sint Eustatiusdreef is een park met een vijver aanwezig. Aan de noordwestzijde van het plangebied ligt watergang de Klopvaart.

De initiatiefnemer is voornemens om de flatgebouwen te renoveren en te isoleren. De gehele buitenschil van de flatgebouwen wordt aangepakt. Hierbij worden de gevels vervangen, kopgevels geïsoleerd en voorzien van EPS met steenstrips. Er worden nieuwe entrees aan de voor- en achterzijde gerealiseerd en er wordt nieuwe dakbedekking toegepast. Tevens worden alle puien (kozijnen en glaswerk) van de woningen vervangen. Een kaart van het plangebied is opgenomen in bijlage 2.

¹ https://www.provincie-utrecht.nl/sites/default/files/2020-03/beleidsnota_wet_natuurbescherming.pdf

U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste lid, tweede lid en vierde lid van de wet voor wat betreft de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) voor de periode van 14 februari 2022 tot en met 30 september 2023.

III. Procedure

Wij hebben de aanvraag afgehandeld volgens het bepaalde in hoofdstuk 5 van de wet en afdeling 4.1.1 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb). Op 22 oktober 2021 en op 22 november 2021 heeft u deze aanvraag aangevuld.

IV. Toetsingskader

De gewone dwergvleermuis is beschermd op grond van artikel 3.5 van de wet.

V. Motivering

De aangevraagde ontheffing kan alleen worden verleend als is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a) er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b) er is een geldig wettelijk belang;
- c) er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

a) Afweging van andere bevredigende oplossingen

Omschrijving van alternatieven

U heeft onderzocht of er redelijke alternatieven zijn voor de ruimtelijke ingreep. U geeft hierover het volgende aan:

Alternatief voor locatie

De werkzaamheden zijn aan de locatie gebonden. De locatie betreft drie relatief grote bouwwerken die grootschalig onderhoud vereisen ten behoeve van verduurzaming van de aanwezige woningen. Een alternatieve locatie is hierdoor niet mogelijk.

Alternatief voor werkwijze

Het enige werkbare alternatief voor de beoogde renovatiewerkzaamheden betreft sloop- en nieuwbouw. Sloopwerkzaamheden zijn in dit geval echter niet wenselijk, doordat dit evengoed zal leiden tot het verlies van de aangetroffen verblijfplaatsen en de benodigde tijd voor het opleveren van de voltooide bouwwerken zal verlengen. Een wenselijk alternatief is hierdoor niet aan de orde.

Voorafgaand aan de werkzaamheden zijn de tijdelijke mitigerende maatregelen functioneel. Daarnaast worden de aanwezige voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt. Door het treffen van deze maatregelen wordt voorkomen dat er schadelijke effecten ontstaan op (individuele van) de aangetroffen beschermde soorten. Het uitvoeren van de renovatiewerkzaamheden zal gebeuren onder ecologische begeleiding.

Alternatief voor planning

In de uitvoeringsplanning is rekening gehouden met de aangetroffen ecologische waarden. Het uitvoeren van versturende werkzaamheden zal gebeuren in de minst kritische periode voor de aangetroffen verblijfplaatsen. Een alternatieve planning is hierdoor niet nodig.

Conclusie

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven waarbij er minder negatief effect op de beschermde soorten optreedt. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

b) Belangenafweging

Omschrijving van het belang

Wij toetsen of het belang van de ingreep zwaarder mag wegen dan het beschermingsbelang van de soorten zoals is vastgelegd in de wet. Voor de gewone dwergvleermuis heeft u de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onder b, aanhef en onder 3, van de wet: "in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten". In uw aanvraag heeft u het belang van de ruimtelijke ingreep onderbouwd. U vraagt ontheffing voor werkzaamheden vanwege verduurzaming van de woningen door renovatie. U heeft onderbouwd dat de woningen energiezuiniger worden.

Uit de aanvullende gegevens van 22 oktober 2021 is inderdaad gebleken dat er sprake is van het verlagen van de energie-labels G, F, E t/m C naar label A/A+.

Algemene afspraken over verduurzaming door renovatie

Er zijn verschillende nationale en internationale doelstellingen over het tegengaan van klimaatverandering. In het Klimaatakkoord van Parijs², dat is gepresenteerd in 2013 en door Nederland is geratificeerd³, zijn afspraken gemaakt over het beperken van de opwarming van de aarde. In Nederland zijn afspraken gemaakt in het Energieakkoord⁴ van 2013 en het Klimaatakkoord⁵ van 2019. In het Energieakkoord is afgesproken dat alle burgers in 2050 in een energieneutraal huis wonen. In het nationale Klimaatakkoord staan afspraken over de verduurzaming van de eerste 1,5 miljoen bestaande woningen in 2030 volgens een wijkgerichte aanpak. Vooruitlopend hierop zijn afspraken gemaakt om tot en met 2022 100.000 corporatiewoningen te verduurzamen.

Om de doelstellingen te kunnen bereiken, is grootschalige renovatie van bestaande woningen nodig. Woningrenovaties zorgen voor een vermindering in het gebruik van fossiele brandstoffen en daardoor minder uitstoot van schadelijke stoffen.

Conclusie

Hiermee is sprake van een wettelijk belang van de ingreep, namelijk redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten. In dit geval weegt het belang van de ruimtelijke ingreep daarom zwaarder dan het beschermingsbelang van de soort.

c) Ecologische beoordeling

Onderzoek

U heeft het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van beschermde soorten. Ook heeft u onderzocht welk effect de ingreep heeft op aanwezige beschermde soorten. Op basis van artikel 3.2 van de Awb hebben wij ons verzekerd van de kwaliteit en zorgvuldigheid van het uitgevoerde ecologische onderzoek.

Aanwezige beschermde soort

De gewone dwergvleermuis is aangetroffen binnen het plangebied. Er zijn in totaal vier zomerverblijfplaatsen en vijf paarverblijfplaatsen vastgesteld in de flatgebouwen aan de Haifadreef, de Sint Maartendreef en Sint Eustatiusdreef. Aan de Haifadreef bevindt zich één paarterritorium aan de noordoost kopgevel en één zomerverblijf onder de overhangende dakrand aan de noordoost kopgevel. Aan de Sint Maartendreef bevindt zich één paarterritorium aan de voorkant en één paarterritorium aan de achterkant van de lange gevels. Verder is hier een zomerverblijf aan de voorzijde van de flat onder de daktrim, ter hoogte van het derde balkon vanaf rechts en een zomerverblijf aan de achterzijde onder een raamkozijn ter hoogte van de vierde verdieping. Tot slot bevindt er aan de Sint Eustatiusdreef een paarterritorium aan de lange oost gevel, aan de noordzijde van de flat, en een ander paarterritorium ook aan de lange oost gevel, maar meer aan de zuidoostzijde van de flat. Verder is hier één zomerverblijf waargenomen aan de noordoost kopgevel onder een overhangende dakrand. Een kaart met de locaties van de aangetroffen verblijfplaatsen is opgenomen in bijlage 3 van dit besluit.

Staat van instandhouding

"De gewone dwergvleermuis is zowel binnen Europa als binnen Nederland de meest voorkomende vleermuissoort. Deze is onderdeel van de landelijke populatie die wordt geschat op 300.000 tot 600.000 dieren (Dietz et al., 2009). Uitwisseling tussen verschillende populaties vindt waarschijnlijk met name plaats in winterverblijfplaatsen (Dietz et al., 2009). De staat van instandhouding van de status en trends in populatieomvang van gewone dwergvleermuis zijn tot op heden onbekend (WUR, 2019).

De Nationale Databank Flora en Fauna (NDBF) telt ruim 3000 waarnemingen in de omgeving van het onderzoeksgebied binnen een afstand van ca. 1 kilometer van de afgelopen tien jaar. De meeste waarnemingen betreffen overvliegende dieren langs vliegroutes (watergangen en wegen) en foeragerende dieren. Van de grote hoeveelheid waarnemingen zijn enkele tientallen verblijfplaatsen geconstateerd.

De verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis worden tijdig en in voldoende mate in de directe omgeving teruggebracht met hiervoor geschikte vleermuiskasten. Bovendien blijven alternatieven voorhanden in de flatgebouwen en woningen in de directe omgeving. In de nieuwe situatie worden permanente verblijfplaatsen opgenomen in de flatgebouwen. Daarom is het aannemelijk dat er geen sprake is van het aantasten van de stand van de lokale populatie van gewone dwergvleermuis als gevolg van de werkzaamheden. Op die wijze wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan."

² <http://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/l09.pdf>

³ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/stemmingsuitslagen/detail?id=2017P01147>

⁴ <http://www.energieakkoordser.nl/energieakkoord.aspx>

⁵ <https://www.klimaatakkoord.nl/documenten/publicaties/2019/06/28/klimaatakkoord>

Effect van de ingreep op de aanwezige beschermde soort

Door de werkzaamheden worden er vier zomerverblijfplaatsen en vijf paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis vernield en wordt de gewone dwergvleermuis verstoord. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Om de negatieve ecologische effecten van de werkzaamheden te beperken heeft u mitigerende (verzachtende) en compenserende (vervangende) maatregelen voorgesteld.

Wij gaan akkoord met de voorgestelde maatregelen. De maatregelen zijn opgenomen in bijlage 4 en uitgebreid/aangepast in bijlage 5 van dit besluit.

De eerst voorgenomen tijdelijke maatregelen creëerden onvoldoende territoria om de vijf paarverblijfplaatsen te mitigeren. Daarom is dit plan aangepast door inbouwkasten vroegtijdig te realiseren in gebouwen en gedeeltes van gebouwen, waar geen vleermuizen aangetroffen waren. Deze zullen beschikbaar zijn voor vleermuizen vanaf eind november 2021 en eind december 2021. Daarnaast hangen er 16 tijdelijke kasten aan de noordwest kopgevel aan de Sint Maartendreef en de 8 kasten aan de noordoost kopgevel aan de Ankaradreef. Deze zijn opgehangen in september 2021. Verder worden er 2 tijdelijke kasten geplaatst aan bomen ten noordwesten van Sint Eustatiusdreef en vijf tijdelijke kasten aan bomen ten oosten van Sint Eustatiusdreef. De kasten aan de bomen worden eind december 2021 opgehangen. In totaal worden er 48 tijdelijke vleermuiskasten opgehangen waarbij ruimte is voor 20 paarterritoria. Door realisatie van deze maatregelen voorafgaand aan de werkzaamheden, worden voldoende mitigerende maatregelen getroffen.

Alleen bij uitzondering worden mitigerende vleermuiskasten aan bomen gehangen in plaats van aan gebouwen. Doordat er beperkte toestemming is gegeven door omliggende bewoners en door rekening te houden met territoria van de vleermuizen, zijn de opties om tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen te realiseren beperkt. Door deze redenen stemmen wij in met de afwijking van de standaard werkwijze.

De vastgestelde verblijfplaatsen worden voorafgaand aan de werkzaamheden en buiten de meest kwetsbare periode ongeschikt gemaakt. Er worden 36 inbouwstenen geplaatst als permanente compensatie voor de aan te tasten verblijfplaatsen. Deze inbouwstenen worden op meerdere windrichtingen en met voldoende onderlinge spreiding geplaatst zodat deze geschikte alternatieve verblijfplaatsen vormen voor de zomer- en paarverblijven die verloren gaan. De tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen blijven lang genoeg gehandhaafd om de gewenningsperiode voor de permanente alternatieve verblijfplaatsen te overbruggen.

Gevolgen van de ingreep voor de staat van instandhouding

Door het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

VI. Conclusie

Aangezien aan de voorwaarden voor een ontheffing wordt voldaan, verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden. Deze zijn opgenomen in bijlage 1 van dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb-adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking vanaf het moment dat deze aan u bekend is gemaakt en wordt twee werkdagen na bekendmaking gepubliceerd op de website www.officielebekendmakingen.nl.

IX. Overige informatie

Er kan ook vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of regionale uitvoeringsdienst, als u dit nog niet heeft gedaan. Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud van dit besluit, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

X. Verzending

Wij verzenden dit besluit aan de aanvrager. Een afschrift van dit besluit verzenden wij aan:

- Eco Reest B.V.;
- Humebo Bouw B.V.;
- Regionale Uitvoeringsdienst (hierna: RUD) Utrecht;
- Gemeente Utrecht, Stadskantoor.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

Mevr. ~~drs. ing.~~ S. Heijblom
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

Bijlage 1: Voorschriften

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. De ontheffing wordt alleen verleend voor de in dit besluit genoemde soorten en beschreven verboden handelingen.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient direct contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht (Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of servicebureau@provincie-utrecht.nl) indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

Voorafgaand aan de werkzaamheden

5. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient aanvullend de volgende aspecten te omschrijven:
 - a. Omschrijving van het plangebied (inclusief kaart);
 - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - d. Informatie en contactgegevens van de begeleidende ecoloog;
 - e. Een overzicht van de activiteiten die door de ecoloog zijn/worden begeleid;
 - f. De manier waarop is/wordt omgegaan met onverwacht aangetroffen (beschermde) soorten binnen het plangebied.
6. Minimaal twee weken voorafgaand aan de start van de werkzaamheden die invloed hebben op de beschermde soorten, moet de ontheffinghouder het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig invullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/startwerkzaamhedenwnb>. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in de voorschriften bijgevoegd te zijn.

Tijdens de werkzaamheden

7. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften moeten worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige⁶ op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend. Deze dient in ieder geval aanwezig te zijn in het plangebied bij de start van de werkzaamheden, voor zover deze invloed hebben op een beschermde soort.
8. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
9. Tijdens de werkzaamheden moet een logboek worden bijgehouden. In het logboek worden gemaakte ecologische keuzes vastgelegd, zoals goedkeuren / vrijgeven door een deskundige, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol (indien goedgekeurd door het bevoegd gezag) en gekozen mitigerende en/of compenserende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen, omschreven in de voorschriften bij dit besluit geregistreerd.
10. De maatregelen, genoemd in hoofdstuk 5 van het activiteitenplan van 14 september 2021 en ook in vraag 2 van de aanvullende gegevens van 22 november 2021 (zie bijlage 4 en bijlage 5) moeten worden opgevolgd.

⁶ Onder deskundige verstaan wij: een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet/Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en De Landschappen) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of – bescherming.

11. De tijdelijke vleermuiskasten aan de bomen moeten jaarlijks, voor de start van de actieve periode van de gewone dwergvleermuis, schoongemaakt worden.

Na afloop van de werkzaamheden

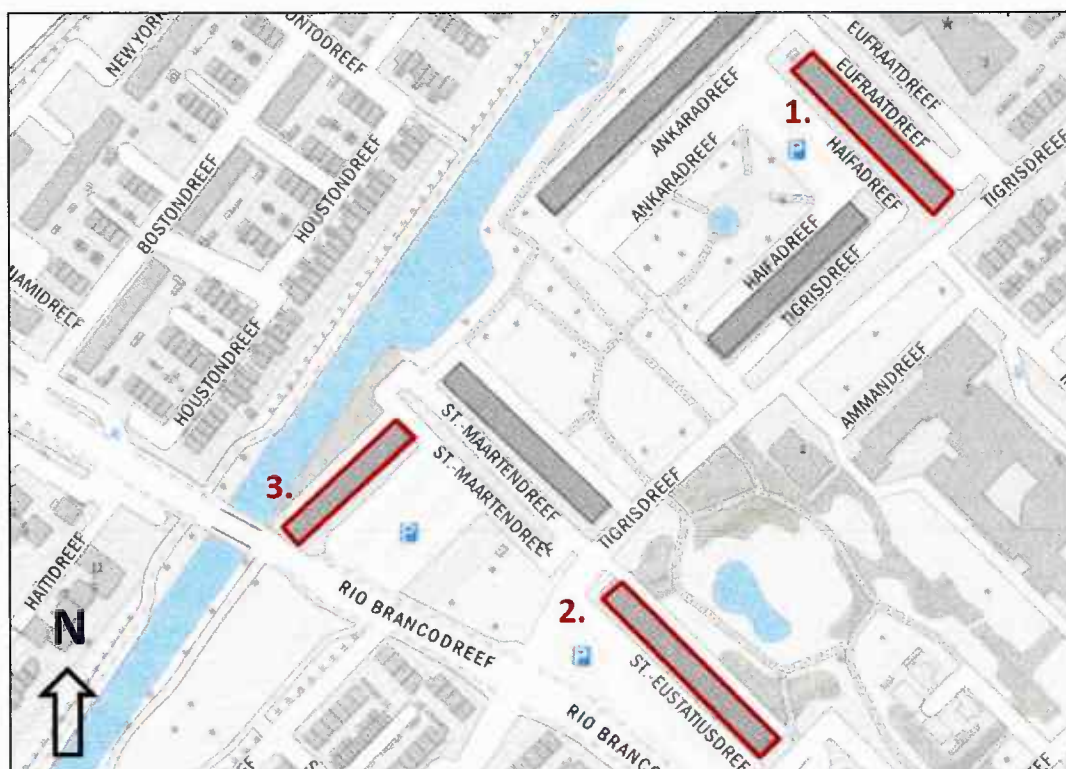
12. Na afronding van de werkzaamheden dient de ontheffinghouder het meldingsformulier 'einde werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/eindwerkzaamhedenwnb>. Het logboek zoals omschreven in de voorschriften moet bijgevoegd worden.

Bijlage 2: Kaart plangebied



Figuur 2.2 Globale ligging onderzoekslocatie (rood omcirkeld). (Bron achtergrondkaart: NDFF, 2021).

(bron: "Activiteitenplan" van 14 september 2021)



Figuur 2.1 Plangebied (rood omlijnd) 1. Haifadreef, 2. Sint Eustatiusdreef en 3. Sint Maartendreef (bron achtergrondkaart: ArcGIS).

bron: "Activiteitenplan" van 14 september 2021 door S. Nap (EcoReest)

Bijlage 3: Kaart aangetroffen verblijfplaatsen



bron: "Activiteitenplan" van 14 september 2021 door S. Nap (EcoReest)

Bijlage 4: Voorgestelde maatregelen

5. MITIGATIEPLAN

In dit hoofdstuk zijn de maatregelen uitgewerkt om de effecten op (verblijfplaatsen van) beschermde diersoorten zo goed mogelijk te mitigeren of te compenseren. Dit hoofdstuk vormt de basis voor het ecologisch uitvoeringsplan.

5.1 Vleermuizen

5.1.1 Effect van de werkzaamheden, zonder mitigerende maatregelen

Er zijn tijdens het onderzoek zowel uitvliegende als paarroepende gewone dwergvleermuizen waargenomen bij de Haifadreef, Sint Maartendreef en Sint Eustatiusdreef. Aan de hand van deze waarnemingen is geconstateerd dat er in totaal vier zomerverblijfplaatsen en vijf paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aanwezig zijn binnen het projectgebied.

Als gevolg van de werkzaamheden komen bovengenoemde verblijfplaatsen te vervallen.

5.1.2 Tijdelijke mitigatie vleermuizen

Om de tijd gedurende de werkzaamheden te overbruggen worden per gevonden verblijfplaats vier uitwendige kasten opgehangen. In totaal worden er 36 tijdelijke vleermuiskasten opgehangen in de nabije omgeving binnen een straal van 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaatsen (zie figuur 5.3). Om de vleermuizen een gevarieerd aanbod te bieden is gekozen voor twee type vleermuiskasten.

De VK MP 04 van Vivara Pro (zie figuur 5.1) en de VK WS 01 van Vivara Pro (zie figuur 5.2). De kasten worden los van elkaar opgehangen met een minimale afstand van 50 cm tussen de verschillende kasten.



Figuur 5.1 VK MP 04 (VivaraPro², 2021).



Figuur 5.2 VK WS 01 (VivaraPro², 2021).

bron: "Activiteitenplan" van 14 september 2021 door S. Nap (EcoReest)

5.1.3 Permanente mitigatie vleermuizen

De permanente mitigatie zal bestaan uit het plaatsen van inbouwstenen en wordt alleen toegepast op de kopgevels van de Haifa-, Tigris-, Sint Eustatius- en Sint Maartendreef. Op de lange gevels zijn bouwtechnisch geen mogelijkheden voor het plaatsen van inbouwsteen.

De inbouwsteen zijn van het type IB VL 06 van Vivara Pro. Deze inbouwsteen is zowel geschikt als zomerverblijf, paarverblijf en als winterverblijf in milde winters.



Figuur 5.4 IB VL 06 (VivaraPro², 2021).

De stenen worden geplaatst in de kopgevels van onderstaande adressen zie tabel 5.2 en figuur 5.5. De stenen worden op minimaal 3 meter hoogte geplaatst. Hierbij wordt er gelet op een vrije in- en uitvliegroute. De stenen worden geplaatst buiten het bereik van predatoren en buiten effecten van lichtverstoring. De inbouwkasten zijn voor aanvang van het paarseizoen 2022 gerealiseerd en gereed voor gebruik.

Tabel 5.2 Overzicht te plaatsen permanente inbouw kasten.

Locatie inbouwkast	Aantal kasten
Haifadreef noordwest kopgevel	5
Haifadreef zuidoost kopgevel	4
Tigrisdreef oost kopgevel	4
Tigrisdreef west kopgevel	4
Sint Eustatiusdreef noordwest kopgevel	5
Sint Eustatiusdreef zuidoost kopgevel	5
Sint Maartendreef oost kopgevel	5
Sint Maartendreef west kopgevel	4

bron: "Activiteitenplan" van 14 september 2021 door S. Nap (EcoReest)



Figuur 5.5 Locaties permanente mitigatie.

5.1.4 Alternatieven in de directe omgeving

In de directe omgeving van het plangebied zijn vergelijkbare flatgebouwen aanwezig, met hierin (potentieel) geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen. Zo zijn er tijdens het onderzoek twee verblijfplaatsen aan de Ankaradreef vastgesteld. Dit vergelijkbare flatgebouw grenst aan de noordelijke kopgevel van de Haifadreef.

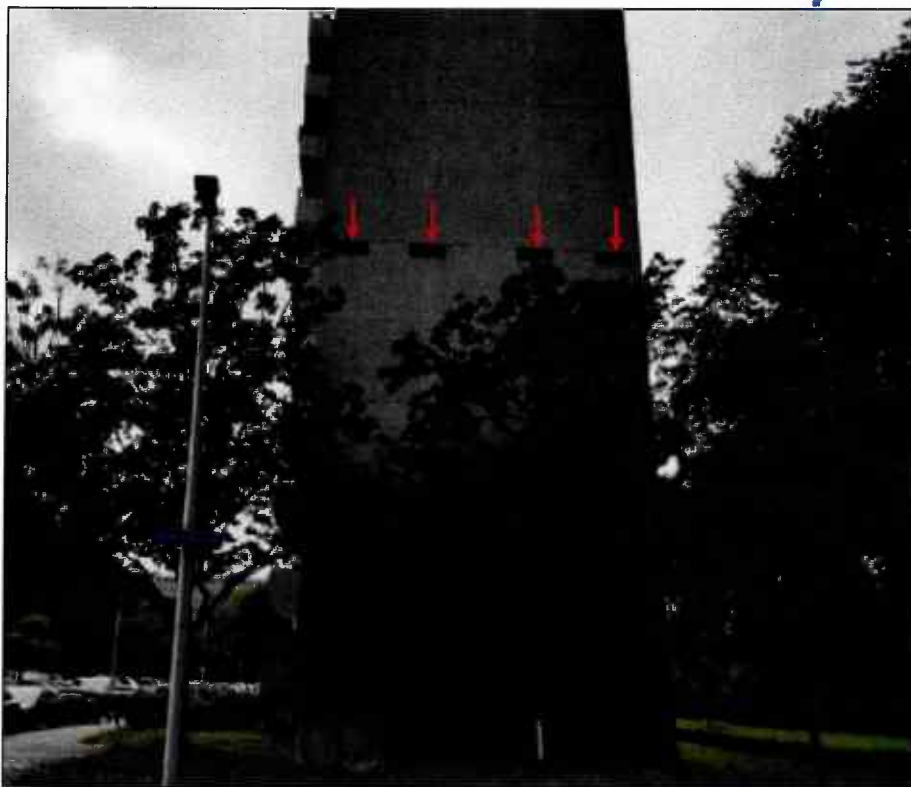
Tevens zijn er aan de Ankaradreef al zestien vleermuiskasten aanwezig. Op de oostelijke kopgevel hangen vier groepjes van vier kasten met een kleine tussenruimte (zie figuur 5.6).

Daarnaast zijn er in een (lager) appartementen complex aan de Sint Eustatiusdreef ook drie verblijfplaatsen vastgesteld (figuur 5.7). Dit appartementen complex ligt ten zuiden van de zuidoost kopgevel van de Sint Eustatiusdreef en is ook geschikt als alternatieve verblijfplaats. Op iedere zijde van het gebouw zijn rijen met open stootvoegen aanwezig, zowel onder als boven de ramen en langs onder en boven de funderingsrand van iedere verdieping.

Tevens bevinden zich ten oosten van de Haifadreef en ten westen van de Sint Eustatius dreef nog vele woonblokken met rijtjeswoningen. Ook deze woningen zijn geschikt als alternatieve verblijfplaats. Het betreffen diverse type woningen met variërend open stootvoegen, ruimtes onder de daktrim of ruimtes onder de gevelpannen (zie figuur 5.8).

Daarnaast bevinden zich ook nog vijf vleermuiskasten aan de noordoost kopgevel van een vergelijkbaar flatgebouw aan de Bangkokdreef.

bron: "Activiteitenplan" van 14 september 2021 door S. Nap (EcoReest)



Figuur 5.6 Locatie Ankaradreef waar de vleermuiskasten in groepjes van vier losse kasten bij elkaar hangen, in totaal zestien kasten.



Figuur 5.7 Lagere appartementen aan Sint Eustatiusdreef, rijen met open stootvoegen aangegeven met rode pijlen (Google maps, 2021).

bron: "Activiteitenplan" van 14 september 2021 door S. Nap (EcoReest)



Figuur 5.8 Rijtje woningen aan de Tigrisdreef met open stootvoegen (rood omrand) en ruimte onder de daktrim (Google maps, 2021).

5.1.5 Effect van de werkzaamheden, met mitigerende maatregelen

De verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis worden tijdig en in voldoende mate in de directe omgeving teruggebracht met hiervoor geschikte vleermuiskasten. Bovendien blijven alternatieven voorhanden in de flatgebouwen en woningen in de directe omgeving. In de nieuwe situatie worden permanente verblijfplaatsen opgenomen in de flatgebouwen. Daarom is het aannemelijk dat er geen sprake is van het aantasten van de stand van de lokale populatie van gewone dwergvleermuis als gevolg van de werkzaamheden. Op die wijze wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

bron: "Activiteitenplan" van 14 september 2021 door S. Nap (EcoReest)

5.2 Zorgvuldig handelen

5.2.1 Uitvoeringsperiode

In tabel 5.5 zijn voor de betreffende soortgroepen de kwetsbare periodes opgenomen.

Tabel 5.5: Uitvoeringsperiode

	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Ok	Nov	Dec
Vleermuizen												

 Werkzaamheden niet uitvoeren, tenzij het werkgebied buiten deze periode natuurvrij is gemaakt.
 Voorkeursperiode voor uitvoeren van de werkzaamheden.

Alle werkzaamheden worden zoveel mogelijk uitgevoerd buiten de voor de betreffende soort kwetsbare periode. Indien de werkzaamheden binnen de kwetsbare periodes worden uitgevoerd, worden de verblijfplaatsen tijdig ongeschikt gemaakt.

5.2.2 Natuurvrij maken voor vleermuizen

Om zorgvuldig handelen te garanderen, worden de verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis derhalve voor aanvang van de werkzaamheden ongeschikt gemaakt.

Dit is tevens om te voorkomen dat zich vleermuizen in de flatgebouwen bevinden tijdens de werkzaamheden. Omdat er onder de overhangende dakrand, onder de loszittende rubberen randen en onder de daktrim geen mogelijkheden zijn om verder het gebouw in te kruipen wordt er niet gewerkt met exclusion flaps. Wanneer bij controle blijkt dat er geen vleermuizen aanwezig zijn kunnen de betreffende onderdelen worden dichtgezet.

- De ruimtes onder de overhangende dakrand worden gecontroleerd met een endoscoop. Wanneer er geen vleermuizen aanwezig zijn wordt deze ruimte dichtgezet met houten latten of pur schuim.
- De loszittende rubberen randen onder en langs de kozijnen worden gecontroleerd op aanwezigheid van vleermuizen. Wanneer er geen vleermuizen aanwezig zijn worden de rubberen randen vastgelijmd en dichtgezet.
- De ruimtes onder de daktrim worden gecontroleerd met een endoscoop. Wanneer er geen vleermuizen aanwezig zijn wordt de ruimte onder de daktrim dichtgezet met houten latten, borstels of pur schuim.

Omdat vleermuizen bij de Sint Eustatiusdreef en Sint Maartendreef gebruik maken van diverse invliegopeningen en verblijfplaatsen, worden de gehele flatgebouwen ongeschikt gemaakt. Bij de Haifadreef wordt alleen de noordwest kopgevel ongeschikt gemaakt.

5.3 Ecologisch werkprotocol

Alle mitigerende maatregelen worden in een ecologisch werkprotocol uitgewerkt. Hierin worden tevens eventueel aanvullende voorwaarden van bevoegd gezag opgenomen.

In het werkprotocol wordt ecologische begeleiding van de werkzaamheden voorgeschreven waarbij een ecooloog op het werk is op de volgende kritische momenten:

- Start werkzaamheden natuurvrij maken;
- Oplevering natuurvrij maken;
- Start werkzaamheden natuurinclusieve werkzaamheden;
- Oplevering natuurinclusieve maatregelen.

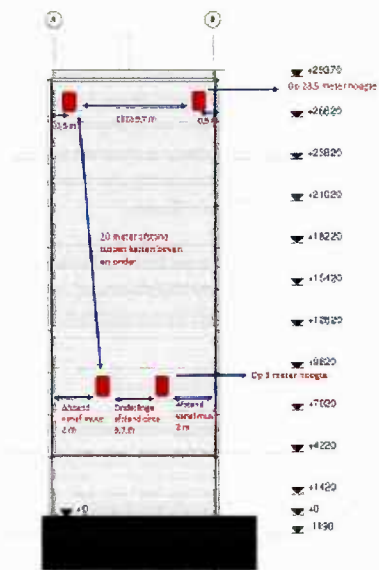
Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen voorafgaand aan de start van de werkzaamheden van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden.

De begeleidend ecooloog houdt een logboek bij van alle relevante werkzaamheden en controles.

bron: "Activiteitenplan" van 14 september 2021 door S. Nap (EcoReest)

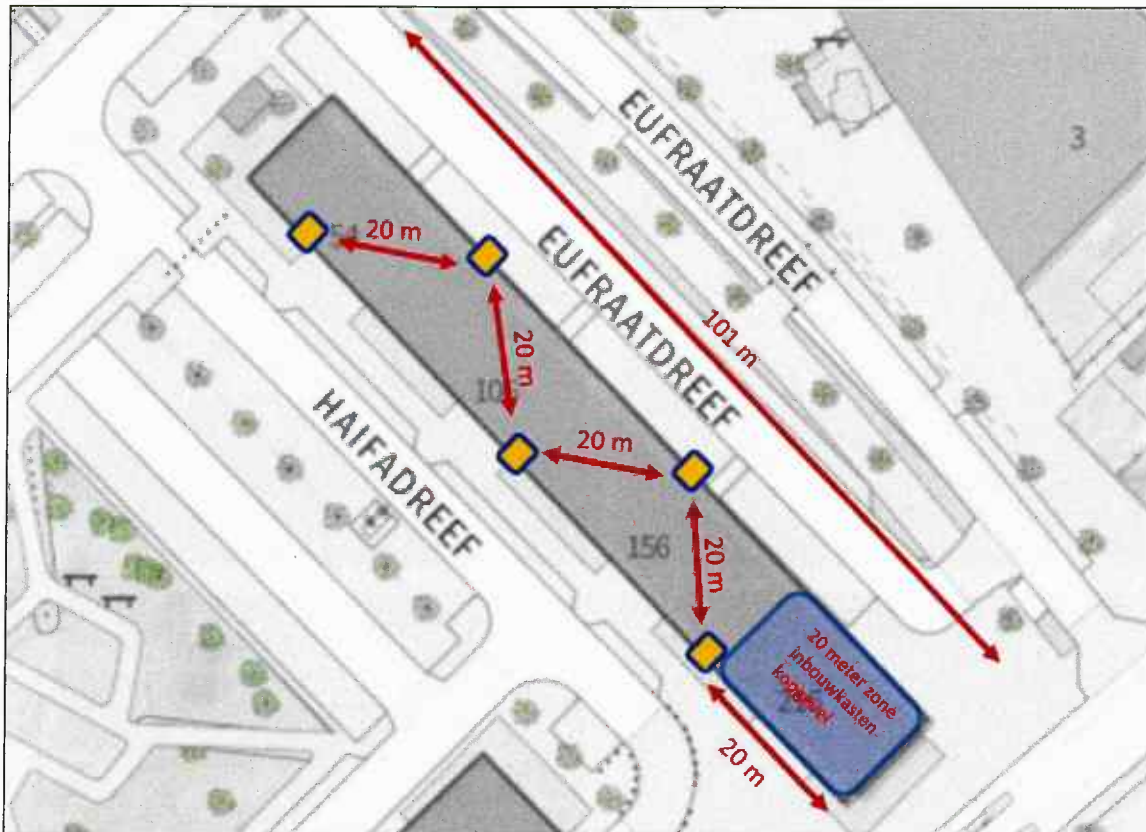
- Gewenningsperiode voldaan eind mei 2022

- Gewenningsperiode voldaan eind juni 2022



Tijdelijke kasten

Om de overgebleven 3 paarterritoria te dekken worden extra tijdelijke kasten opgehangen. Een deel van deze kasten zal aan de dakrand van de lange zijdes van de Haifadreef opgehangen worden. De onderlinge afstand tussen deze tijdelijke kasten is 20 meter (zie figuur 2).



Figuur 3. Locaties tijdelijke kasten aan dakrand bij Haifadreef.

Het overige deel van de kasten (nog 7 resterend) zullen in de directe omgeving aan bomen worden geplaatst. De bomen in het park ten oosten van de Sint Eustatiusdreef en in de groenstrook ten noordwesten van de Sint Eustatiusdreef zijn van voldoende omvang en hoogte om kasten aan op te hangen (zie afbeeldingen in figuur 4). De kasten worden opgehangen aan bomen waar geen ondergroei aanwezig is zodat er te allen tijde een vrije in- en uitvliegmogelijkheid is. De kasten worden zo hoog als mogelijk (4 à 5 meter), rekening houdend met in- en uitvliegmogelijkheden, opgehangen.

Op de beide locaties is geen overlast van verlichting (straatlantaarns, etc.), het is zeker in het park erg donker. De kasten zullen met de invliegopeningen op verschillende windrichtingen worden opgehangen (zie figuur 5). Hierbij is gelet op aansluiting met potentieel aanwezige vliegroutes. De onderlinge afstand tussen de verschillende kasten is tenminste 20 meter. De kas

bron: "Aanvullende informatie" van 22 november 2021 door S. Nap (EcoReest)



Figuur 4. Diverse geschikte bomen in de omgeving

bron: "Aanvullende informatie" van 22 november 2021 door S. Nap (EcoReest)



Figuur 5. Meest geschikte locaties voor het plaatsen van tijdelijke kasten aan bomen, rode pijlen geven windrichting aan.

Samenvatting mitigatie paarverblijfplaatsen

Locaties die beschikbaar zijn/worden als paarverblijf (in totaal 20 stuks)

- 1 tijdelijk paarverblijf noordoost kopgevel Ankaradreef – is gereed
- 1 tijdelijk paarverblijf noordwest kopgevel Sint Maartendreef – is gereed
- 1 paarverblijf bovenin zuidoost kopgevel Haifadreef – eind november 2021
- 1 paarverblijf halverwege zuidoost kopgevel Haifadreef – eind november 2021
- 1 paarverblijf bovenin noordoost kopgevel Tigrisdreef – eind december 2021
- 1 paarverblijf halverwege noordoost kopgevel Tigrisdreef – eind december 2021
- 1 paarverblijf bovenin zuidwest kopgevel Tigrisdreef – eind december 2021
- 1 paarverblijf halverwege zuidwest kopgevel Tigrisdreef – eind december 2021
- 2 tijdelijke paarverblijven noordoost gevel Haifadreef – eind december 2021
- 3 tijdelijke paarverblijven zuidwest gevel Haifadreef – eind december 2021
- 2 tijdelijke paarverblijven (boom) ten noordwesten Sint Eustatiusdreef – eind december 2021
- 5 tijdelijke paarverblijven (boom) ten oosten Sint Eustatiusdreef – eind december 2021

bron: "Aanvullende informatie" van 22 november 2021 door S. Nap (EcoReest)



Figuur 6. Plattegrond met alle beschikbare paarverblijfplaatsen.

bron: "Aanvullende informatie" van 22 november 2021 door S. Nap (EcoReest)